

Revurdering af vilkår for råstoftilladelsen i Sandmosen, Rødhusvej 361, Pandrup, Jammerbugt Kommune

Jammerbugt Kommune meddelte 1. maj 2014 en råstoftilladelse til indvinding af hvidt sand i Sandmosen, Rødhusvej 361, Pandrup, Jammerbugt Kommune. Administrationen af råstofloven er siden hen overgået til Region Nordjylland.

Jf. Vilkår 26 - 28 i råstoftilladelsen skal vilkår tages op til en revurdering hvert tiende år, i henholdsvis 2024, 2034 og 2044.

Råstofgraven ligger på matr.nr. 95i Hune By, Hune og 68c Nr. Bratbjerg, Tranum, hvor Naturstyrelsen er lodsejer. Naturstyrelsen er ligeledes indehaver af råstoftilladelsen. Aalborg Portland står for driften og indvindingen i råstofgraven.

Revisionsmøder

Region Nordjylland har i løbet af 2023 og 2024 afholdt flere møder med Naturstyrelsen, Aalborg Portland og Jammerbugt Kommune vedr. en evt. revision af vilkår for råstoftilladelsen for Sandmosen.

Møderne med Naturstyrelsen, Aalborg Portland og Jammerbugt Kommune har primært omhandlet vandstanden i Sandmosen. Aalborg Portland har ønsket at bortlede vand fra råstofgraven for at udnytte sandressourcen bedre. Jf. vilkårene i råstoftilladelsen må der ikke bortledes vand væk fra råstofgraven.

Det er regionens vurdering, at der umiddelbart ikke er sket retsmæssige ændringer ift. tilladelsen, da der er tilladelse til råstofindvinding under grundvandsspejlet.

Hvis der evt. søges om bortledning af vand væk fra graveområdet, skal der redegøres for at der ikke sker en væsentlig påvirkning af natur og miljø. Herunder påvirkninger af beskyttet natur og udvaskning af okker. Det er Jammerbugt Kommune som træffer afgørelse om bortledning af vand og om der kan meddeles en bortledningstilladelse.

Aalborg Portland har i forbindelse med revisionsmøderne afsøgt mulighederne for en evt. projektændring. F.eks. ved at etablerer okkerudfældningsbassiner og lede vandet videre ud af eksisterende grøfter. Regionen har dog endnu ikke set et konkret forslag til en evt. projektændring.

Redegørelse

I forbindelse med VVM-processen, blev det besluttet at der ikke måtte bortledes vand væk fra graveområdet. Beslutningen om at der ikke måtte bortledes vand væk fra graveområdet, blev truffet på baggrund af okker-niveauet i grøfterne indenfor graveområdet. Graveområdet ligger i et større område med stor risiko for udfældning af okker (okkerklasse I). Da okker kan være skadeligt for vandløbsfauna, blev det i VVM-redegørelsen besluttet at vandet skal holdes indenfor graveområdet og at der ikke må bortledes vand. Ligeledes starter Habitatområde H193 Ejstrup Klit og Egvands Bakker umiddelbart vest for graveområdet. H193 er en del af Natura 2000 område nr. 21.

Beslutningen om at der ikke må bortledes vand væk fra graveområdet blev udmøntet i vilkår 43-45 i råstoftilladelsen.

Jf. vilkår 43 i råstoftilladelsen må der ikke uden tilladelse fra Jammerbugt Kommune foretages oppumpning og bortledning af vand. Ligeledes må der heller ikke anlægges nye vandløb, grøfter, eller på anden vis foretages dræning uden tilladelse fra Jammerbugt Kommune.

Jammerbugt Kommune har tidligere meddelt tilladelse efter vandforsyningsloven til at oppumpe vand over i en række forsinkelsesbassiner indenfor råstofgraven. Det har dog været på vilkår om at vandet forsat skal holdes indenfor råstofgraven og ikke må ledes væk fra råstofgraven.

Som en konsekvens af at der ikke må bortledes vand væk fra råstofgraven, er vandstanden i råstofgraven steget.

Ifølge råstoftilladelsen og VVM-redegørelsen vil en del af råstofindvindingen foregå under grundvandsspejlet. Råstofindvinding under grundvandsspejlet er således ikke et nyt forhold og kan håndteres med de stillede vilkår i råstoftilladelsen.

Projektændring

Der foreligger ikke en konkret ansøgning om projektændringer, men i løbet af revisionsarbejdet har Aalborg Portland efterspurgt og afsøgt mulighederne for en evt. projektændring med bortledning af vand fra råstofgraven ved f.eks. etablering af okkerudfældningsbassiner. En projektændring med okkerudfældningsbassiner og bortledning af vand, vil kræve udledningstilladelse fra Jammerbugt Kommune.

En evt. projektændring kan til enhver tid søges uafhængigt af revurderingen. En projektændring kræver lodsejeraccept fra Naturstyrelsen. Hvis der søges om en projektændring, skal der redegøres for at der ikke sker væsentlige påvirkning af natur og miljø, som følge af udledning af vand og okkerudvaskning. Der skal ligeledes redegøres for at der ikke er andre alternativer til at forsætte råstofindvindingen uden bortledning af vand.

Hvis der bliver søgt om en projektændring, vil den skulle screenes efter miljøvurderingsloven og vil blive sendt i høring ved berørte parter.

Efterbehandling

Den højere vandstand i råstofgraven, kan betyde at efterbehandlingsplanen skal opdateres. I råstoftilladelsen er der stillet en række vilkår til efterbehandlingen (vilkår 71 – 101). Der skal efterbehandles til natur, herunder sø og rekreative formål.

Ifølge den gældende råstoftilladelse og efterbehandlingsplan skal vandet holdes indenfor råstofgraven. Ifølge efterbehandlingsplanen skal råstofgraven efterbehandles til natur, herunder sø. Omfanget af sø med den nuværende vandstand i Sandmosen må forventes at være større end i den gældende efterbehandlingsplan.

Den nuværende vandstand i Sandmosen vil betyde, at en større del af råstofgraven vil blive sø. Der er sat vilkår i råstoftilladelsen for efterbehandling af søer (vilkår 93 – 101). Vilkårene til efterbehandlingen angiver ikke omfanget for sø, natur og rekreative områder. Overjord, muld og evt. overskydende sand skal indgå i efterbehandlingen.

En opdateret efterbehandlingsplan skal følge vilkårene for efterbehandlingen i råstoftilladelsen.

Sandmosen ligger i en indflyvningskorridor til forsvarets øvelsesterræn i Tranum. Forsvaret er hørberrigt og skal høres i forbindelse med godkendelse af en ny efterbehandlingsplan.

Regionens vurdering

I forbindelse med revurderingen af vilkårene for råstoftilladelsen har regionen foretaget en vurdering af, om der er sket væsentlige ændringer i forholdene for indvindingen og råstofgraven, som medfører at vilkårene skal ændres.

På baggrund af møderne, tilsyn med råstofindvindingen og ovenstående redegørelse, har regionen vurderet, at der ikke er sket væsentlige ændringer i forholdene for råstoftilladelsen.

Det regionens vurdering at vilkårene for råstofindvindingen ikke skal ændres i forbindelse med revurderingen. Dette begrundes bl.a. med at der er sat vilkår for råstofindvinding under grundvandspejlet.

Afgørelse efter miljøvurderingsloven

Jammerbugt Kommune meddelte råstoftilladelsen d. 1. maj 2014 på baggrund af VVM-redegørelsen *for indvinding af hvidt sand i udlagt graveområde i Tranum Klitplantage*. Råstoftilladelsen blev meddelt på baggrund af VVM-procedure jf. VVM-bekendtgørelsens.

I forbindelse med revisionen af vilkårene for råstofindvindingen har regionen vurderet, at der ikke er sket væsentlige ændringer eller udvidelser af projektet, som VVM-redegørelsen blev udarbejdet for. Region Nordjylland vurderer derfor, at der ikke skal træffes afgørelse efter miljøvurderingsloven i forbindelse med revisionen af vilkårene for Naturstyrelsens råstoftilladelse i Sandmosen.

Afgørelse efter råstofloven

Region Nordjylland har med hjemmel i råstoflovens § 7 og § 10 truffet afgørelse om, at råstofindvindingen kan forsætte med de stillede vilkår i råstoftilladelsen.

Habitatdirektivet

Nærmeste Natura 2000-område er (N21) *Ejstrup Klit, Egvands Bakker og Lien med Underlien*. Natura 2000-område nr. 21 består af habitatområde H193 og H219. Ejstrup Klit og Egvands Bakker (H193) begynder umiddelbart vest for graveområdet Sandmosen. Lien med Underlien (H219) ligger mere end 7 km fra graveområdet.

I forbindelse med råstoftilladelsen blev der udarbejdet en VVM-redegørelse. I VVM-processen finder man ud af at graveområdet ligger i et større område med stor risiko for udfældning af okker (okkerklasse I). Okkerholdigt vand kan have en negativ effekt på smådyrsfauna i vandløb og søer.

Der er ikke sø- eller vandløbsnaturtyper eller arter tilknyttet vandløb og søer på udpegningsgrundlaget for H193. Der ligger dog vandløb beskyttede efter naturbeskyttelsesloven indenfor H193. Af hensyn til vandløb og natura 2000-området, blev det besluttet at der ikke må bortledes vand fra graveområdet.

På baggrund af VVM-redegørelsen blev der konkluderet at der ikke vil være væsentlige påvirkninger af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Siden råstoftilladelsen blev meddelt, er udpegningsgrundlaget for H193 blevet opdateret. Naturtypen *skovklit* (2180) er tilføjet til udpegningsgrundlaget for H193. Udpegningsgrundlaget for H219 er uændret. Udover tilføjjelsen af naturtypen skovklit til H193, er udpegningsgrundlaget det samme som i VVM-redegørelsen.

Det er regionens vurdering at tilføjjelsen af naturtypen skovklit ikke ændre på vurderingerne eller konklusionerne i VVM-redegørelsen. Naturtypen er heller ikke registreret indenfor graveområdet. Den nærmeste registrering af skovklit er ca. 1 km vest for graveområdet.

Region Nordjylland vurderer, at råstofindvindingen ikke påvirker naturtypen *skovklit* eller andre naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Dette begrundes bl.a. med at der ikke er sket væsentlige ændringer i forholdene af råstofindvindingen, samt at vand holdes indenfor råstofgraven. Der udledes ikke miljøfremmede stoffer eller næringsstoffer i forbindelse med råstofindvindingen.

Bilag IV-arter

I forbindelse med VVM-redegørelsen kom det også frem at bilag IV-arterne strandtudse og spidsnudet frø forekommer omkring graveområdet. Strandtudse er også kendt fra råstofgraven på nabomatriklen mod øst. VVM-redegørelsen konkluderede, at projektet ikke vil påvirke strandtudse og spidsnudet frø, eller andre bilag IV-arter negativt og at med efterbehandlingen til natur og sø vil forholdene for arterne kun blive bedre.

Efter at råstofindvindingen er begyndt, er der blevet ryddet plantage og strandtudsen har som forudsagt i VVM-redegørelsen også koloniseret den aktive råstofgrav. Råstofindvindingen har derfor været med til at skabe nye levesteder for strandtudse, hvor der tidligere var været nåletræsplantage.

Det er Region Nordjyllands vurdering, at råstofindvindingen ikke påvirker strandtudse eller spidsnudet frø, eller andre bilag IV-arter negativt. Dette begrundes bl.a. med at graveområdet består af nåletræsplantage, som løbende bliver ryddet i forbindelse med råstofindvindingen, samt at råstofgraven efterbehandles til natur med sø.

Vandrammedirektivet

Råstofgraven ligger indenfor én terrænnær (dkmj_499_ks) og to regionale grundvandsforekomster (dkmj_1008_ks og dkmj_971_kalk). Alle grundvandsforekomsterne er målsat til god kvantitativ og kemisk tilstand.

Dkmj_499_ks:

Er en terrænnær grundvandsforekomst. Grundvandsforekomsten er tilstandsvurderet til at være i god kvantitativ tilstand, men i ringe kemisk tilstand. Årsagen til den ringe kemiske tilstand er pesticider.

Dkmj_1008_ks:

Er en regional grundvandsforekomst. Grundvandsforekomsten er tilstandsvurderet til at være i god kvantitativ og kemisk tilstand.

Dkmj_971_kalk:

Er en regional grundvandsforekomst. Grundvandsforekomsten er tilstandsvurderet til at være i god kvantitativ tilstand, men i ringe kemisk tilstand. Årsagen til den ringe kemiske tilstand er pesticider.

Der er ingen målsatte søer indenfor 8 km af råstofgraven. Den nærmeste målsatte sø er Jægerum Sø, som ligger over 8 km syd for råstofgraven. Jægerum Sø er målsat til god økologisk og kemisk tilstand. Jægerum Sø er tilstandsvurderet til moderat økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand. Årsagen til den moderate økologiske tilstand er et højt fosfor- og kvælstofindhold.

Nærmeste målsatte vandløb er o7792 (ikke navngivet vandløb) som ligger ca. 3 km nordvest for råstofgraven. Vandløbet er målsat til god økologisk og kemisk tilstand. Tilstanden er vurderet til ringe økologisk tilstand, mens den kemiske tilstand er ukendt. Årsagen til den ringe økologiske tilstand er en af de biologiske kvalitetselementer, hvor faunaklassen for bundlevende smådyr ikke lever op til kravet.

Region Nordjylland vurderer, at råstofindvindingen ikke påvirker målsatte grundvandsforekomster, søer eller vandløb. Dette begrundes bl.a. med at der ikke er sket væsentlige ændringer ift. råstofindvindingen, samt at der er vilkår om at der ikke må bruges gødning og pesticider når råstofgraven er blevet efterbehandlet. Ligeledes bliver der udledt næringsstoffer eller miljøfremmede stoffer i forbindelse med råstofindvindingen.

Høring

Revurderingen af vilkårene har været sendt i høring i perioden 30. oktober 2024 – 27. november 2024. Region Nordjylland har vurderet at Aalborg Portland, Naturstyrelsen, Jammerbugt Kommune, Forsvaret, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet er parter i sagen.

Hvis I har bemærkninger til udkastet, skal I sende dem pr mail til raastoffer@rn.dk senest d. 27. november 2024.

- Aalborg Portland, Thomas.gert.kristensen@aalborgportland.dk
- Naturstyrelsen, inbrv@nst.dk og ckjae@nst.dk
- Jammerbugt Kommune, nev@jammerbugt.dk og als@jammerbugt.dk
- Forsvaret, fmn@fmn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og jammerbugt@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og jammerbugt@dof.dk
- Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk

Indkomne hørings svar

Region Nordjylland har modtaget følgende hørings svar:

Aalborg Portland:

*I afsnittet **Redegørelse** på side 2 fremgår at "Som konsekvens af at der ikke må bortledes vand væk fra råstofgraven, er vandstanden i råstofgraven steget."*

Det er som sådan en korrekt formulering, men en væsentlig årsag til, at der er et behov for at pumpe vand væk, er det som Aalborg Portland ved flere lejligheder har illustreret ved at se på udviklingen i vandstanden i området, herunder især konsekvensen af blokeringen i det nordøstlige hjørne af området. Dette forhold mener vi også bør fremgå af dokumentet, da det jo har betydning for forudsætningerne for tilladelsen.

Regionens bemærkninger til Aalborg Portlands hørings svar:

Ift. blokeringen af grøften ved det nordøstlige hjørne, er der tale om en godkendt efterbehandlet råstofgrav ejet Kaas Briketter.

Jf. Naturstyrelsens råstofftilladelse (vilkår 43-45) må der ikke bortledes vand væk fra råstofgraven uden særlig tilladelse fra Jammerbugt Kommune.

Det fremgår også i VVM-redegørelsen, at grøfter og dræn afskæres, så der ikke ledes vand væk fra råstofområdet. En afskæring af grøften over til Kaas Briketters ejendom, er umiddelbart ikke i strid med den gældende råstofftilladelse.

Regulering af grøfter og vandløb kræver tilladelse fra Jammerbugt Kommune.

Forsvaret (Forsvarsministeriet – Ejendomsstyrelse):

Råstofgraven er beliggende tæt på Forsvarets øvelsesterræn ved Tranum. Af det fremsendte materiale fremgår, at baggrunden for revurderingen er, at Aalborg Portland har ønsket at bortlede vand fra råstofgraven for at udnytte sandressourcen bedre.

Ejendomsstyrelsen vurderer, at bortledning af vand fra råstofgraven ikke vil have negative konsekvenser for Forsvarets anvendelse af øvelsesterrænet. På denne baggrund har Ejendomsstyrelsen ingen bemærkninger til sagen.

Regionens bemærkninger til Forsvarets hørings svar:

Regionen gør opmærksom på, at der ikke foreligger en konkret ansøgning om bortledning af vand fra råstofgraven.

Råstofindvindingen forsætter med de allerede gældende vilkår i råstofftilladelsen, herunder vilkår for råstofindvinding under grundvandsspejlet og afledning af vand. Afledning af vand fra råstofgraven kræver tilladelse fra Jammerbugt Kommune.

Danmarks Naturfredningsforening (Lokalafdeling - Jammerbugt):

Ved sagsfremstilling ses der i høringsudkastet, at Ålborg Portland ønsker bortledning af vand pga. gravning under vandløbsspejl. I DN Jammerbugt er det vores helt klare anbefaling, at evt. problemer med en større mængde vand pga. indvindingen, er et problem, som skal løses i indvindingsområdet!

Vi kan ikke se, at der er tale om et særligt tilfælde, som kan begrunde en bortledning af vand til områder, uden for indvindingsområdet. Det er Ålborg Portland, som har problemet med øget vandmængde, men det skal på ingen måde påvirke naboarealerne med udledning af vand, som skyldes aktiviteterne i indvindingsområdet.

I høringsudkastet ses der ikke gjort rede for bortledning af vand ved en øget vandstandssænkning. Dvs. det er ikke nærmere beskrevet hvor:

- vandet skal bortledes til
- evt. påvirkning af miljø og natur
- graden af udvasket okker i recipienterne

Forslaget opsummeret fra Ålborg Portland, som ønsker udfældning af okker i bassiner og efterfølgende udledning i eksisterende grøfter/vandløb i omgivelserne, afkaster disse bemærkninger fra os.

Der er mange § 3-småvandløb/grøfter, som vil kræve en § 3-dispensation. Udover en § 3 dispensation, så er det vores vurdering, at hvis ønsket om afledning af vand til omgivelserne, vil det kræve en ny miljøvurdering (VVM), idet den tidligere tilladelse var, at vandet skulle holdes inden for graveområdet.

Regionens bemærkninger til DN Jammerbugts hørings svar:

Regionen gør opmærksom på, at der ikke ligger en konkret ansøgning om projektændring med bortledning af vand fra råstofgraven. Emnet har udelukkende været drøftet på revisionsmøderne, da Ålborg Portland har et ønske om at bortlede vand.

Region Nordjylland har i forbindelse revisionsmøderne fremhævet, at en projektændring med bortledning af vand vil skulle screenes efter miljøvurderingsloven. Hvis der bliver søgt om en projektændring, kan regionen ikke afvise, at en projektændring kan ende i en ny miljøvurdering, men det afhænger af hvad der konkret søges om.

Råstofindvindingen forsætter med de allerede gældende vilkår i råstoffor tilladelsen, herunder vilkår for råstofindvinding under grundvandsspejlet. Der må ikke bortledes vand fra råstofgraven uden tilladelse fra Jammerbugt Kommune.

Offentliggørelse

Afgørelsen er offentliggjort d. 6. december 2024 på Region Nordjyllands hjemmeside: www.rn.dk/råstoffer. Det fremgår af hjemmesiden, hvilken dato afgørelsen er offentliggjort.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse efter råstofloven, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Region Nordjylland via klageportalen. Når du klager skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Region Nordjylland. Hvis regionen fastholder afgørelsen, sender regionen klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. [Se betingelserne for at blive fritaget.](#)

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er:

- Adressaten for afgørelsen
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser
- Enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

En rettidig klage har opsættende virkning for tilladelsen, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Tilladelsen må derfor ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet og det er meddelt til virksomheden, at der ikke er klaget over afgørelsen.

Hvis en afgørelse ønskes behandlet ved domstolene skal der anlægges sag inden 6 mdr. fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Har I spørgsmål til ovenstående, er I velkommen til at kontakte mig.

Tlf. 2042 8746 eller mail: c.sylvester@rn.dk

Med venlig hilsen

Casper Sylvester Conradsen
Råstofsagsbehandler